

Eger képei

Demeter Pál: Egri fényírók és fényírdák

FARKAS ZSUZSA

Az egri fényképezés kezdetei 1854–1914, Eger, 2017, 144 oldal

Az emlékezet, sajnos, igen rövid, úgy tűnik, hogy három generációval korábbi időkre már nem sokan emlékeznek. Így van ez egy-egy település közös emlékezetével is. Hosszú távon megoldás lehet az, hogy egy-egy közösség, város vagy község összegyűjti a még fellelhető fényképeit, majd a felismerések, az egyének azonosítása után valaki rendszerezi az anyagot. A 19. századi fényképek értelmezéséhez, datálásához viszont komoly segédletek szükségesek. Szerencsére az ózdi születésű Demeter Pál fényképész egri lokálpatriótává vált, melynek köszönhetően remek könyv született a városban tevékenykedő képkészítőkről.

T. Knotik Márta a szegedi helyzetet tárta fel 2009-ben megjelent könyvében (*Fényírók és fényírdák Szegeden [1859–1913]*), a Móra Ferenc Múzeum kiadása), mely minden alapos kutatáshoz módszertani útmutatóul szolgál. Knotik különválasztotta az állandó és ideiglenes jellegű fényképezési műtermeket, a csoportokon belül pedig időrendben haladva ismertette az iparosokat. Rekonstruálta működésüket a hírlapi források és levéltári adatok alapján, majd cégjelzésük és fényképeik listája következik.

A szegedi fényképtörténet után megszületett a pápai fényképészetről szóló kötet, mely Úrmös Lóránd tollából, a helyi könyvtár támogatásával 2014-ben látott napvilágot. A *Váci fényképes könyv* 2015-ben a helyi Tragor Ignác Múzeum fotógyűjteményéből válogatott pazar anyagot, szép formájú kötetben adva közre azokat (Csukovits Anita és Forró Katalin munkáját többen segítették). 2016-ban pedig a nagykőrösi múzeum a saját fényképanyagának szkennelése fejében módot adott egy szerzőnek egy kötet összeállítására. Rácz Péter 50 ezer dokumentumból 254 képet válogatott ki (Rácz Anikó–Rácz Péter: *Városnéző séta a XX. századon át*).

Ezt az utat követi az egri kötet is, kissé talán olvasmányosabb szöveggé gyúrva a fényképészek élettörténetét. A szerző tizenegy fényképész fellelhető anyagát gyűjtötte egybe. Közöttük találjuk a híres Rónai Dénest is, akinek életét, munkásságát Kincses Károly már korábban rekonstruálta. A legérdekesebb azonban az első egri amatőr fotós tevékenységének részletes feltárása, mely az 1850-es évekbe röpít vissza bennünket: Horváth Zsigmond a ciszterci rend tagja volt, a természettan tanáraként Pécssett, Egerben majd Székesfehérvárott

is tanított. 1853-ban a pécsi gimnázium értesítőjébe írt cikket a dagerrotípiáról, majd 1860-ban az egri gimnázium évkönyvében a dagerrotípiával mellett a talbotípiáról is értekezett.

Érdemes lenne a jövőben a természet-tanítók tevékenysége felől megírni a magyar fényképezés történetét, az ő szerepük ugyanis igen jelentős volt a fotográfiában, hiszen a képkészítés számos fizikai, illetve vegyi folyamat megismerését igényelte. A fiatal, gimnazista korosztály pedig igen fogékony volt az újítások okozta izgalmat átélni, és megérteni, hogyan keletkezik a kép. Az egykori iskolai szertárak reményeink szerint még sok érdekességet rejtenek.

Demeter Pál azt ígéri, hogy időben továbbhaladva, a két háború közötti időszakra vonatkozóan folytatja vállalkozását. Reméljük, így lesz.